

Архів Archive

УДК 7.071.1їж:930.253

ПОДРОБИЦІ З ТВОРЧОГО ЖИТТЄПИСУ ІВАНА ЇЖАКЕВИЧА (за архівними джерелами)

Оксана Сторчай

Стаття присвячена публікації важливих архівних матеріалів із творчої біографії талановитого українського живописця і графіка Івана Сидоровича Їжакевича.

Ключові слова: Іван Їжакевич, лист, особисті документи, анкета, спогади Федора Коновалюка, Степан Бутник-Сіверський.

The article is dedicated to the publication of important archival sources from the creative biography of a talented Ukrainian painter and graphic artist Ivan Yizhakevych.

Keywords: Ivan Yizhakevych, a letter, personal documents, questionnaire, reminiscences of Fedir Konovaliuk, Stepan Butnyk-Siverskyi.

Перед нами відкрита сторінка історії української держави. Від того, чи напишемо ми самі свої думки або лишимо писати іншим, залежить, чи буде це «Божественна комедія», «Поема екстазу» або жалібна книжка.

*Прахов М. Перший з'їзд українських художників і діячів мистецтва. 1918 р. **

Творчість видатного українського живописця, графіка, книжкового ілюстратора та викладача Івана Сидоровича Їжакевича (1864–1962) вивчали чимало науковців, серед них – Т. Бажанова [1], І. Блюміна й М. Ходоровський [2], Л. Владич [9], А. В'юник [4], О. Гунько [5], М. Дегтярьов [6], І. Дундяк [7], М. Кальницький [17], В. Касіян [18; 19], Н. Клименко [20], М. Ковалевська [21], І. Ковальчук [22], В. Король [24], М. Косицька [25], Н. Кочережко [26–30], З. Лашкул [31], А. Лобановська [32; 33], Л. Логвинська [34], С. Музиченко [35], Д. Назаренко [36], П. Нестеренко [37], В. Нестеров [38], І. Огієвська [39], Родионов [40], В. Ульяновський [41], Л. Цурика [42], Л. Членова [11; 43], Т. Шкоденко [44], В. Ящук [45]. До бібліографії художника також входять публікації його спогадів і автобіографії,

здійснені В. Ульяновським [16; 15], енциклопедичні статті в довідниковій літературі [12; 13] та каталоги персональних виставок [3].

Значним підґрунтям для дослідження творчого життєпису художника є два великі особові фонди І. Їжакевича, що зберігаються в Києві. Перший – в Інституті рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України (Ф. 17, що складається з 343-х справ періоду 1910–1959 рр.), другий – у Центральному державному архіві-музеї літератури та мистецтва України (Ф. 58, що містить 194 справи із чималою кількістю творів художника і охоплює 1894–1962 рр.; у цьому ж архіві є особова справа І. Їжакевича як члена Спілки художників України [10]). Вивчити творчу спадщину художника можна в Національному художньому музеї України,

* Анкети серед учасників з'їзду. Друк. Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України. Ф. 8 (Ф. Альошин П. Ф. – український архітектор). Оп. 1. Спр. 936. Павлуцький Гр. Відродження національного мистецтва. Стаття. Вирізка з газети «Відродження». 1918. № 75. 30 (17) червня. Арк. 5.

ОКСАНА СТОРЧАЙ. ПОДРОБИЦІ З ТВОРЧОГО ЖИТТЄПІСУ ІВАНА ЇЖАКЕВИЧА...

Національному музеї Т. Г. Шевченка, Музеї однієї вулиці (Андріївський узвіз), у приватних колекціях, поміж яких – збірка творів у родині нащадків мистця, а також іконопис і монументальний розпис у культових спорудах Києва (Кирилівська церква (брав участь, головним чином, у її реставрації під керівництвом А. Прахова); церква Святого Макарія, церква Покрова Пресвятої Богородиці на Пріорці, Покровська церква на Подолі (архітектор І. Григорович-Барський); домовна церква в резиденції київських митрополитів (нині – патріархія УПЦ КП); церква Всіх Святих над Економічними воротами й Трапезна церква і палати на території Києво-Печерської лаври; а також частково збережені в друкованих і архівних джерелах розписи й іконопис художника, як от Борисо-Глібський храм, Троїцький собор Іонівського монастиря, Георгієвська церква, Успенський собор (Києво-Печерська лавра)) [5–7; 24; 25; 27; 30; 32; 33; 36; 38; 42; 44]. І це інформація лише по Києву, а якщо приєднати документальні і творчі матеріали з архівів і музеїв, приватних збірок, монументальні розписи й іконопис у церквах з інших місць, то цього буде цілком достатньо для написання ґрунтовної монографії, з урахуванням проблематики сучасного вітчизняного мистецтвознавства, де одним з актуальних і нагальних завдань є написання каталогу-резоне (*catalogue raisonné*) творів І. Їжакевича. Варто зауважити, що й дотепер майже відсутні каталоги-резоне українських художників, і їх укладання має бути одним з першочергових спрямувань у роботі дослідників. Добре відомо, що каталог-резоне насамперед формують для науковців – з вичерпною інформацією про всі твори (з фотографіями) певного художника. Це велика і кропітка колективна праця.

Загалом, дослідники, вивчаючи мистецьку спадщину того чи іншого художника і навіть маючи належно зібрану бібліографію, архівні джерела та солідну творчу спадщину, в щоденній науковій роботі стикаються з подальшим виявленням, уточненням і заповненням фактами лакун у життєпису майстра, а також атрибуцією його творів – уточненням або встановленням авторства, назви роботи, дати і місця її створення, історії побуту-

вання (або провенанс; франц. *provenance*), експонування на виставках тощо, тобто за всіма пунктами каталога-резоне.

Непересічного значення в дослідницькій праці мають архівні матеріали, які завжди є цінними, цікавими і вагомими. Це стосується і запропонованих до публікації архівних документів, які подаємо у зворотному хронологічному порядку (від пізніх до ранніх дат). Перший документ – це рукописні спогади талановитого пейзажиста Федора Зотиковича Коновалюка (1897–1984) про свого вчителя під назвою «Виступ, присвячений пам'яті І. С. Їжакевича» 1962 року (чернетка; публікуємо зі збереженням авторської стилістики, орфографії та з незначними редакторськими правками) [23]. Принагідно зазначимо, що в його спогадах варто враховувати невелику децицію радянської риторики. Зокрема, на нашу думку, І. Їжакевич був глибоко віруючою людиною, а не, за Ф. Коновалюком, «людиною з комуністичним світоглядом». Проте загальновідомо, що в той час так писати доводилося. І. Їжакевич – один з небагатьох українських митців, який, без афішування цієї складової своєї творчості, у радянські часи розписував церкви і писав ікони. Попри все, він є одним з яскравих представників українського сакрального живопису ХХ ст. Цій грані майстра присвячено низку цікавих і ґрунтовних статей, зокрема І. Дундяк [7], Н. Кочережка [27; 30], Д. Назаренка [36], але на релігійності художника автори не зауважили. Нагадаємо, що крім київських храмів, І. Їжакевич працював над іконостасом Георгієвського собору монастиря на Козацьких могилах (1914, с. Пляшева, Рівненська обл.) і розписом Свято-Троїцького собору в Дніпрі. Його твори зберігаються у Свято-Катерининському соборі у Краснодарі (до 1920 р. – Катеринодар) на Кубані (РФ), у церкві духовного училища в м. Рильськ Курської губернії (нині – Курська обл., РФ), Свято-Серафимовському храмі Пущі-Водиці, Почаївській лаврі (працював разом з М. Реріхом). Він брав участь у реставрації давньоруського Свято-Василівського собору в Овручі під керівництвом О. Щусева [1; 5; 7; 17; 24; 36; 45]. Загалом, І. Їжакевич упродовж життя працю-

АРХИВИ

вав над оздобленням більш ніж двадцяти храмів [36¹].

У спогадах Ф. Коновалюк вказав на такий маловідомий факт: І. Їжакевич добре грав на скрипці (за іншими джерелами – на альті [36]) і фісгармонії. І, як відомо, свою любов до музики він прищепив синові – Михайлові Івановичу Їжакевичу (1909–1975), який став композитором.

Другий документ – це рукописний, 1947 року, лист-повідомлення І. Їжакевича до заступника директора Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії Академії наук УРСР (нині – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України) з наукової частини Ф. І. Лаврову, в якому митець відповів на запитання щодо свого творчого життєпису для написання С. Бутником-Сіверським енциклопедичної статті до словника «Художники радянської України» [14²]. Наголосимо, що, при порівнянні з опублікованими В. Ульяновським цінними архівними матеріалами («Автобіографія» і «Мої спогади» І. Їжакевича [15; 16]), у листі міститься чимало подробиць, яких немає в зазначених архівних документах. Окрім того, лист публікуємо зі збереженням авторської стилістики й орфографії, що вможливує відчуття особливостей говірки художника.

Третім важливим архівним матеріалом є підбірка особистих документів І. Їжакевича із Центрального державного історичного архіву Санкт-Петербурга (РФ; машинопис). Це – «метрическая выпись (копия); «Прошение» І. Їжакевича (1884 р.), де він пояснює причину свого спізнення на вступні іспити і просить «Совет» допустити його до вступних іспитів у гіпсовий фігурний клас; «Свидетельство о бедности», видане І. Їжакевичу Петербургським градоначальником; «Прошение» І. Їжакевича (1885 р.) про надання йому посвідки на право викладання «в низших учебных заведениях»; «Прошение» І. Їжакевича (1896 р.) про надання йому посвідки на право викладання «рисования в средних учебных заведениях»; «Свидетельство на право преподавать рисование в средних учебных заведениях (1896 р.)» [14].

На нашу думку, вагомою підмогою у вивченні творчості І. Їжакевича будуть окремі

витяги з архівної машинописної енциклопедичної статті «Їжакевич Іван Сидорович» С. Бутника-Сіверського, зокрема таких позицій, як «Участь у виставках», «Роботи в музеях», «Естампи», «Поштові листівки», «Плакат», «Бібліографія та репродукції», де кінцева дата загальної інформації – 1947 рік включно. Вони винесені у Додаток № 1 [14]. До слова, судячи з розділу «Участь у виставках», І. Їжакевич до революції 1917 року виставляв переважно твори сакрального мистецтва.

Отже, у поєднанні зі зазначеними працями в бібліографії до статті з підготовленою до публікації позицією «Бібліографія та репродукції», сформовано більш-менш повну картину поетапного дослідження творчості майстра.

Значним доповненням до вищезапропонованих позицій енциклопедичної статті стане архівний рукописний матеріал «Художник Їжакевич Ів. С. Відповіді на анкету Інституту Мистецтвознавства Академії Наук від 18 / VIII – 1955 р.» [14], який винесений у Додаток № 2. (Публікуємо зі збереженням авторської стилістики, орфографії та з незначними редакторськими правками.)

Загалом творчість та біографія митця досить відома не тільки фахівцям, але й широкому загалу, тому окремо її висвітлювати в запропонованій статті немає потреби. Зауважимо лише, що його творчість відіграла велику роль у формуванні національного мистецтва, влучне визначення якому надали С. Зубченко і С. Горохов: «Українські художники не тільки окреслюють зображально-виразними засобами національну індивідуальність українства, не тільки ідейно та образно оформлюють українську національну самобутність, але й розробляють цілісний образ України та “образ своєї національності”» [8, с. 52]. Відтак творчість І. Їжакевича варто розглядати саме в цьому аспекті – у творенні національного мистецтва як світського, так і сакрального ХХ ст. (останнє – окрема і цікава тема в історії мистецтва минулого століття).

Таким чином, запропоновані для публікації архівні матеріали будуть корисними для подальшого вивчення творчого життєпису художника.

ОКСАНА СТОРЧАЙ. ПОДРОБИЦІ З ТВОРЧОГО ЖИТТЄПІСУ ІВАНА ЇЖАКЕВИЧА...

Примітки

¹ За всіма правилами архівних матеріалів документи не оформлені, зокрема нумерація аркушів відсутня, тому в примітках ми їх не подали.

² Висловлюю подяку Лесі Толстовій, заступниці директора з наукової частини Національного художнього музею України, за надану статтю для вивчення.

Джерела та література

1. Бажанова Т. Георгіївська церква на «Козацьких могилах» під Берестечком у контексті спадщини стилю модерн. *Пам'ятки України: історія та культура*. 1996. № 3–4. С. 21–28.
2. Блюміна І., Ходоровський М. Ім'я – епоха. Жив і творив для народу. До 125-річчя від дня народження І. Їжакевича. *КіЖ*. 1989. 15 січ. С. 7.
3. Виставка творів народного художника УРСР І. С. Їжакевича. До 90-річчя з дня народження : каталог / Київ. держ. музей укр. мистецтв. ; упоряд. Л. Г. Членова. Київ, 1956. 40, [24] с. : іл., 1 портр.
4. В'юнник А. Україна на Півночі : (І. Їжакевич у Петербурзі). *Образотворче мистецтво*. 1998. № 1. С. 73–75.
5. Гунько О. Іван Їжакевич малював святих зі своїх рідних та односельців. URL : <http://gazeta.ua/articles/history-newspaper/ivan-izhakevich-malyuvavsvyatih-zi-svoyih-ridnih-ta-odnoselciv/418853>. Заголовок з екрана.
6. Дегтярев М. Последний из могикан киевской иконописи. *Зеркало недели*. 1998. № 31. 1 авг. С. 16.
7. Дундяк І. Іван Їжакевич і церковне мистецтво України другої пол. ХХ ст. *Народознавчі зошити*. Львів, 2016. № 5 (131). С. 1095–1101.
8. Зубченко С., Горохов С. Українське образотворче мистецтво як засіб національно-патріотичного виховання молоді. *Україна в етнокультурному вимірі століть : зб. наук. пр. : посіб. для викладачів, вчителів, студентів й учнів вузів і шкіл / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова*. Київ, 2015. Вип. 5 : Міфи і символіка в етнокультурі українців. С. 50–56. URL : [enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/12033](http://npu.edu.ua/handle/123456789/12033).
9. Їжакевич Іван Сидорович [Альбом] / авт. ст. Л. Владич. Москва, 1955. 108 с.
10. Їжакевич Іван Сидорович : личное дело члена Союза художников Украины, арк. 132–210. Центральный державный музей-архив литературы и искусства Украины. Ф. 581. Оп. 2. Спр. 45 : Личные дела умерших членов Союза художников Украины на буквы от «Е» до «И» за 1945–1964 годы. На 210 листах.
11. Їжакевич Іван Сидорович : [альбом] / упоряд. Л. Г. Членова ; ред. Д. Г. Янко. Київ, 1964. 55 с. : іл., 1 портр.
12. Їжакевич Іван. *Видатні постаті в історії України ХХ ст. : короткі біографічні нариси*. Київ, 2011. С. 145–149.
13. Їжакевич Іван Сидорович. *Кияни : біограф. словник*. Київ, 2004. С. 156 : портр.
14. Їжакевич Іван Сидорович : [папка] / Матеріали до словника «Художники радянської України» (автори : Б. Бутник-Сіверський, З. Лашкул, В. Ткаченко, тех. ред. Т. Радзієвська. Кінець 1940-х – 1950-ті рр.). Архів відділу образотворчого та декоративно-прикладного мистецтв ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАНУ. Без нумерації.
15. Їжакевич І. С. Автобіографія. *Україна*. 1989. № 2. С. 13.
16. Їжакевич І. С. Мої спогади. *Україна*. 1989. № 2. С. 13.
17. Кальницький М. Художник, отразивший тысячелетия. *Комсомольская правда в Украине*. 2014. 16 янв. С. 16 : фото.
18. Касіян В. Найстаріший український художник. *Вітчизна*. 1959. № 1. С. 188–194 : портрет.
19. Касіян В. Художник-патріот. Пам'яті Івана Сидоровича Їжакевича [1864–1962]. *Мистецтво*. 1962. № 1. С. 34–35.
20. Клименко Н. Осяяні народною поезією (про художника І. Їжакевича) [Текст]. *Образотворче мистецтво*. 2004. № 3. С. 38–41.
21. Ковалевська М. С. Їжакевич. Заслужений діяч мистецтв УРСР. Київ, 1949. 52 с. : іл., 1 портр. (Майстри мистецтв Рад. України). URL : http://46.201.245.47/cgi-bin/irbis64r_14/cgiirbis_64.exe?LNG=&Z21ID=&I21DBN=RK1&P21DBN=RK1&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullweb&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M&S21STR=I.
22. Ковальчук І. Родовід Їжакевичів. *Жива вода*. 2000. № 9. С. 8.
23. Коновалюк Ф. З. Виступ, присвячений пам'яті І. С. Їжакевича. Рукопис. 1962 р. Центральный державный архив-музей литературы и искусства Украины. Ф. 58 (Ф. Їжакевич І. С. – український радянський художник, народний художник УРСР). Оп. 1. Спр. 182. 6 арк.
24. Король В. Храм на пагорбі. URL : [/http://www.kvit6.com.ua/?p=844&print=print](http://www.kvit6.com.ua/?p=844&print=print). Заголовок з екрана.
25. Косицька М. Історія побудови київського Макаріївського храму та столітнє життя парафії. URL : <http://makariy.kiev.ua/index.php/istoriya/79-istoriya-pobudovimakarijivskogo-khramu>. Заголовок з екрана.
26. Кочережко Н. Життя було гаряче кольорами... [Про художника І. С. Їжакевича]. *Наука і культура*. Київ, 1988. Вип. 22. С. 97–102.
27. Кочережко Н. Іконописець Іван Їжакевич. *Православний вісник*. 1997. № 3. С. 42–45.
28. Кочережко Н. Незабутній: 125 років від дня народження народного художника УРСР І. С. Їжакевича. *Вечірній Київ*. 1989. 24 січ.

АРХІВИ

29. Кочережко Н. Орач безмежної ниви: [про творчість І. С. Їжакевича]. *Друг читача*. 1989. 19 січ.
30. Кочережко Н. Славний майстер київського іконопису. До 145-річчя від дня народження Івана Їжакевича. *Відлуння віків*. 2010. № 1 (12). С. 58–61.
31. Лашкул З. В. Історична тематика в творчості І. С. Їжакевича. (До 100-річчя з дня народження.) *Український історичний журнал*. 1964. № 1. С. 127–128.
32. Лобановська А. Образи «Києво-Печерського Патерика» в монументалістиці І. Їжакевича. *Слово і час*. 1998. № 11. С. 86–89.
33. Лобановська А. Трактовка образів Києво-Печерського патерика в монументальних розписах І. С. Їжакевича в трапезній палаті Києво-Печерської лаври. *Могиланські читання : матеріали щорічної наукової конференції 1998* / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. Київ, 1999. С. 77–81.
34. Логвинська Л. Іван Сидорович Їжакевич : (до 85-ліття з дня народження). *Україна*. 1945. № 2. С. 30–31 : іл.
35. Музиченко С. «Мені тринадцятий минало...» : [про художника І. Їжакевича]. *Соціалістична культура*. 1989. № 1. С. 21–22.
36. Назаренко Д. Митець Божою милістю. *Церковний календар. 2018 рік : видання Перемисько-Горлицької єпархії*. 2018. С. 81–116.
37. Нестеренко П. Іван Їжакевич – візія України. *Пам'ять століть*. 2004. № 1. С. 130–134.
38. Нестеров В. Церква Покрови на Пріорці в Києві. URL : http://risu.org.ua/ua/relig_tourism/religious_region/29267/. Заголовок з екрана.
39. Огієвська І. В. Виставка творів І. С. Їжакевича. *Народна творчість та етнографія*. 1989. № 4. С. 84–86.
40. Родионов А. Под звездой Кобзаря : 125 лет со дня рождения украинского советского художника И. С. Ижакевича (1864–1962). *Правда Украины*. 1989. 20 янв.
41. Ульяновський В. Воістину народний [художник І. Їжакевич]. *Україна*. 1989. № 2. Січень. С. 12–13; вкладка [6 сторінок].
42. Цурика Л. Їжакевич–Коновалюк : історія лаврського тандему : [альбом] / [авт. тексту Л. Цурика]. Київ, 2012. 84 с. : іл., портр.
43. Членова Л. Народний художник УРСР Іван Сидорович Їжакевич. *Мистецтво*. 1955. № 1. С. 35–37 : іл.
44. Шкоденко Т. М. Багатогранність творчої спадщини Івана Їжакевича. *Музейний альманах : наук. матеріали : ст., нариси, есе*. Черкаси, 2012. Вип. 3. С. 93–95.
45. Ящук В. На місці героїчної битви: художник Іван Їжакевич у Пляшеві. *Червоний прапор*. 1981. 4 квіт. С. 38.

References

1. Bazhanova T. (1996) Heorhiyivska tserkva na «Kozatskykh mohylakh» pid Berestechkom u konteksti spadshchyny styliu modern [St. George Church in the Cossack Graves National Historic Memorial by Berestechko in Context of the Art Nouveau Style Heritage]. *Pamyatky Ukrayiny: istoriya ta kultura* [Landmarks of Ukraine: History and Culture], # 3–4, pp. 21–28.
2. Bliumina I., Khodorovskiy M. (1989) Imya – epokha. Zhyv i tvoryv dlia narodu. Do 125-richchia vid dnia narodzhennia I. Yizhakevycha [His Name is a Whole Epoch. He Lived and Created for People. On the Occasion of the 125th Anniversary of Ivan Yizhakevych's Birthday]. *KiZH* [Culture and Life], January 15, p. 7.
3. Chlenova L. (compiler) (1956) Vystavka tvoriv narodnoho khudozhnyka URSR I. S. Yizhakevycha. Do 90-richchia z dnia narodzhennia: Kataloh [An Exhibition of Works by the People's Artist of the Ukrainian SSR I. Yizhakevych. On the Occasion of His 90th Birthday Anniversary: A Catalogue] (Kyiv State Ukrainian Art Museum). Kyiv: Mystetstvo, 40, [24] pp., ill., 1 portrait.
4. Vyunyk A. (1998) Ukrayina na Pivnochi (I. Yizhakevych u Peterburzi) [Ukraine in the North Lands: (I. Yizhakevych in Petersburg)]. *Obrazotvorche mystetstvo* [Fine Art], # 1, pp. 73–75.
5. Hunko O. (no date) Ivan Yizhakevych maliuvav sviatykh zi svoiykh ridnykh ta odnoseltsiv [Ivan Yizhakevych Pictured Saints from His Relatives and Fellow Villagers]. URL: http://gazeta.ua/articles/history-newspaper/_ivan-izhakevich-malyuvavsvyatykh-zi-svoiyh-ridnih-ta-odnoselciv/418853.
6. Degtiariv M. (1998) Posledniy iz mogikan kiyevskoy ikonopisi [The Last of the Mohicans of the Kyiv Icon Painting]. *Zerkalo nedeli* [The Mirror Weekly], # 31, August 1, p. 16.
7. Dundiak I. (2016) Ivan Yizhakevych i tserkovne mystetstvo Ukrayiny druhoyi pol. XX st. [Ivan Yizhakevych and the Ukrainian Religious Art in the Mid- to Late XXth Century]. *Narodoznavchi zoshyty* [The Ethnology Notebooks]. Lviv, # 5 (131), pp. 1095–1101.
8. Zubchenko S., Horokhov S. (2015) Ukrayinske obrazotvorche mystetstvo yak zasib natsionalno-patriotichnoho vykhovannia molodi [Ukrainian Fine Art as a Means of National Patriotic Training of Young People]. *Ukrayina v etnokulturnomu vymiri stolit: Zbirnyk naukovykh prats: posibnyk dlia vykladachiv, vchyteliv, studentiv y uchniv vuziv i shkil* [Ukraine in Ethno-Cultural Dimension of Centuries: Collected Scientific Papers: A Manual for Lecturers, Undergraduates, and Pupils of Colleges and Schools] (Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Drahomanov University). Kyiv: National Pedagogical Drahomanov University, Iss. 5: Mify i symbolika v etnokulturi ukraiyntsi [Myths and Symbols in the Ukrainian Ethno-Culture], pp. 50–56.

ОКСАНА СТОРЧАЙ. ПОДРОБИЦІ З ТВОРЧОГО ЖИТТЄПІСУ ІВАНА ЇЖАКЕВИЧА...

9. Vladich L. (author-compiler) (1955) *Izhakevich Ivan Sidorovich [Album]* [Izhakevich Ivan Sidorovich. An Album]. Moscow: Sov. khudozh., 108 pp.
10. Izhakevich Ivan Sidorovich: Lichnoye delo chlena Soyuz khudozhnikov Ukrainy, ark. 132–210 [Izhakevich Ivan Sidorovich: A Personal File of the member of the Artists Union of Ukraine, sheets 132–210]. *Tsentralniyi derzhavnyi muzey-arkhiv literatury i mystetstva Ukrainy* [Central State Museum-Archives of Literature and Arts of Ukraine], Fund 581, Inventory 2, Dossier 45: Lichnyye dela umershikh chlenov Soyuz khudozhnikov Ukrainy na bukvy ot «Ye» do «I» za 1945–1964 gody. Na 210 listakh [Personal Files of the Deceased Members of the Artists Union of Ukraine Lettered from «E» to «I» over 1945–1964. Containing 210 sheets].
11. Chlenova L. (compiler), Yanko D. (editor) (1964) *Yizhakevych Ivan Sydorovych: [album]* [Yizhakevych Ivan Sydorovych: An Album]. Kyiv: Mystetstvo, 55 pp., ill., 1 portrait.
12. (2011) Yizhakevych Ivan. *Vydatni postati v istoriyi Ukrainy XX st.: korotki biohrafichni narysy* [Prominent Figures in the History of Ukraine in the XXth Century: Short Biographic Essays]. Kyiv, pp. 145–149.
13. (2004) Yizhakevych Ivan Sydorovych. *Kyyany: biohraf. Slovnyk* [Kyivites: A Biographical Dictionary]. Kyiv: Feniks, p. 156: a portrait.
14. Yizhakevych Ivan Sydorovych: [papka] [Yizhakevych Ivan Sydorovych: A File]. *Materialy do slovnyka «Khudozhnyky radianskoyi Ukrainy» (Kinets 1940-kh – 1950-ti rr.)* [Materials for the Dictionary Artists of Soviet Ukraine (Late 1940s through to the 1950s)] (authors B. Butnyk-Siverskyi, Z. Lashkul, V. Tkachenko, typographer T. Radziyevska). Arkhiv viddilu obrazotvorchoho ta dekoratyvno-prykladnoho mystetstva IMFE im. M. T. Rylskoho NANU [Archives of Fine Arts and Decorative and Applied Arts Department of the NASU M. Rylskiy IASFE].
15. Yizhakevych I. (1989) Avtobiohrafiya [Autobiography]. *Ukrayina* [Ukraine], # 2, p. 13.
16. Yizhakevych I. (1989) Moyi spohady [My Reminiscences]. *Ukrayina* [Ukraine], # 2, p. 13.
17. Kalnitskiy M. (2014) Khudozhnik, otrazivshiy tysiacheletiya [An Artist Who Have Mirrored Millennia]. *Komsomolskaya pravda v Ukraine* [The Komsomol Truth in Ukraine], January 16, p. 16: a photo.
18. Kasiyan V. (1959) Naystarishiy ukrayinskyi khudozhnyk [The Eldest Ukrainian Artist]. *Vitchyzna* [Fatherland], # 1, pp. 188–194: a portrait.
19. Kasiyan V. (1962) Khudozhnyk-patriot. Pamyati Ivana Sydorovycha Yizhakevycha [1864–1962] [A Patriotic Artist. In Commemoration of Ivan Sydorovych Yizhakevych [1864–1962]]. *Mystetstvo* [Art], # 1, pp. 34–35.
20. Klymenko N. (2004) Osiayani narodnoyu poeziyeyu (pro khudozhnyka I. Yizhakevycha) [Tekst] [Shone by Folk Poetry (About the Artist I. Yizhakevych) [A Text]]. *Obrazotvorche mystetstvo* [Fine Art], # 3, pp. 38–41.
21. Kovalevska M. (1949) I. S. Yizhakevych. Zasluzhenyy diyach mystetstv URSR [I. Yizhakevych, An Honored Art Worker of the Ukrainian SSR]. Kyiv: Mystetstvo, 52 pp., ill., 1 portrait. (Maystry mystetstv Rad. Ukrainy [Masters of Arts of Soviet Ukraine Series]).
22. Kovalchuk I. (2000) Rodovid Yizhakevychiv [The Family Tree of Yizhakevych]. *Zhyva voda* [Aqua Vitae], # 9, p. 8.
23. Konovaliuk F. Vystup prysvyacheniy pamyati I. S. Yizhakevycha. Rukopys. 1962 r. [An Address Dedicated to Commemorating I. Yizhakevych. A Manuscript. 1962]. *Tsentralniyi derzhavnyi arkhiv-muзей literatury i mystetstva Ukrainy* [Central State Archives-Museum of Literature and Arts of Ukraine], Fund 58 (f. Yizhakevych I. S. – ukrayinskyi radianskyi khudozhnyk, narodnyi khudozhnyk URSR [Yizhakevych I. S., A Ukrainian Soviet Artist, People's Artist of the Ukrainian SSR fund]), Inventory 1, Dossier 182, 6 sheets.
24. Korol V. (no date) *Khram na pahorbi* [A Church on the Hill]. URL: <http://www.kvit6.com.ua/?p=844&print=print>.
25. Kosytska M. (no date) Istoriya pobudovy kyyivs'koho Makariyivs'koho khramu ta stolitnye zhyttya parafiyi [The History of Erecting the Kyiv St. Macarius Church and the Centenary Activities of Its Parish] URL: <http://makariy.kiev.ua/index.php/istoriya/79-istoriya-pobudovimakariyivskogo-khramu>.
26. Kocherezhko N. (1988) Zhyttia bulo hariache kolioramy... [Pro khudozhnyka I. S. Yizhakevycha] [The Life Which Was Intense by Its Colours]. *Nauka i kultura* [Science and Culture]. Kyiv, Iss. 22, pp. 97–102.
27. Kocherezhko N. (1997) Ikonopysets Ivan Yizhakevych [The Icon Painter Ivan Yizhakevych]. *Pravoslavnyi visnyk* [The Orthodox Bulletin], # 3, pp. 42–45.
28. Kocherezhko N. (1989) Nezabutniy. 125 rokiv vid dnia narodzhennia narodnoho khudozhnyka URSR I. S. Yizhakevycha [The Unforgettable. For 125 Years of Birthday of the People's Artist of the Ukrainian SSR I. Yizhakevych]. *Vechirniy Kyiv* [Evening Kyiv], January 24.
29. Kocherezhko N. (1989) Orach bezmezhnoyi nyvy: [Pro tvorchist I. S. Yizhakevycha] [A Ploughman of Boundless Field: [On Works of I. Yizhakevych]]. *Druh chytacha* [A Readers' Friend], January 19.
30. Kocherezhko N. (2010) Slavnyi mayster kyyivskoho ikonopysu. Do 145-richchia vid dnia narodzhennia Ivana Yizhakevycha [A Glorious Master of the Kyiv Icon Painting. On the Occasion of the 145th Anniversary of Ivan Yizhakevych's Birthday]. *Vidlunnya vikiv* [Echoes of Ages], # 1 (12), pp. 58–61.
31. Lashkul Z. (1964) Istorychna tematyka v tvorchosti I. S. Izhakevycha. (Do 100-richchia z dnia narodzhennia) [Historical Themes in the Creation of I. Yizhakevych. (On the Occasion of His Birthday's Centenary)]. *Ukrayinskyi istorychnyi zhurnal* [The Ukrainian Historical Journal], # 1, pp. 127–128.
32. Lobanovska H. (1998) Obrazy «Kyyevo-Pecherskoho Pateryka» v monumentalistytsi I. Yizhakevycha [Images of the Kyiv-Pechersk Paterikon in Monumental Works of I. Yizhakevych]. *Slovo i chas* [Word and Time], # 11, pp. 86–89.
33. Lobanovska A. (1999) Traktovka obraziv Kyyevo-Pecherskoho pateryka v monumentalnykh rozpysakh I. S. Yizhakevycha v trapeznyi palati Kyyevo-Pechers'koyi lavry [Treatment of Images of the Kyiv-Pechersk Pa-

APXIBH

terikon in Monumental Paintings of I. Yizhakevych in the Refectory Chambers of the Kyiv Monastery of the Caves]. *Mohylianski chytannia: Materialy shchorichnoyi naukovoï konferentsiyi 1998* [The Mohyla Lectures: Materials for the Annual Scientific Conference 1998] (National Kyiv-Pechersk Historic-Cultural Reserve). Kyiv, pp. 77–81.

34. Lohvynska L. (1945) Ivan Sydorovych Yizhakevych: (Do 85-littia z dnia narodzhennia) [Ivan Sydorovych Yizhakevych: (On the Occasion of His 85th Birthday Anniversary)]. *Ukrayina* [Ukraine], # 2, pp. 30–31, ill.

35. Muzychenko S. (1989) «Meni trynadtsiatyi mynalo...»: [Pro khudozhnyka I. Yizhakevycha] [I Was Turning Thirteen...: [About the Artist I. Yizhakevych]]. *Sotsialistychna kul'tura* [Socialist Culture], # 1, pp. 21–22.

36. Nazarenko D. (2018) Mytets Bozhoyu mylistyu [An Artist by the Grace of God]. *Tserkovnyy kalendar 2018 rik : Vydannya Peremys'ko-Horlyts'koyi yeparkhiyi* [Ecclesiastical Calendar 2018: An Edition of the Peremyshl-Horlytsi Eparchy], pp. 81–116.

37. Nesterenko P. (2004) Ivan Yizhakevych – viziya Ukrayiny [Ivan Yizhakevych – A Vision of Ukraine]. *Pamyat stolit* [Memory of Ages], # 1, pp. 130–134.

38. Nesterov V. (no date) *Tserkva Pokrovy na Priortsi v Kyievi* [Church of the Intercession on Priorka]. URL: http://risu.org.ua/ua/relig_tourism/religious_region/29267/.

39. Ohiyevska I. (1989) Vystavka tvoriv I. S. Yizhakevycha [An Exhibition of I. Yizhakevych's Works]. *NTE* [FAE], # 4, pp. 84–86.

40. Rodionov A. (1989) Pod zvezdoy Kobzaria: 125 let so dnia rozhdeniya ukrainskogo sovetskogo khudozhnika I. S. Izhakevicha (1864–1962) [Under the Guiding Star of the Kobzar: For 125 Years of Birthday of the Ukrainian Soviet Artist I. Izhakevich (1864–1962)]. *Pravda Ukrainy* [The Truth of Ukraine], January 20.

41. Ulyanovskiy V. (1989) Voistynu narodnyi [khudozhnyk I. Yizhakevych] [The Truly People's [Artist I. Yizhakevych]]. *Ukrayina* [Ukraine], # 2, January, pp. 12–13; inset of 6 pages.

42. Tsurika L. (2012) *Yizhakevych – Konovaliuk: istoriya lavrskoho tandemu: [al'bom]* [Yizhakevych – Konovaliuk: The History of the Lavra's Duo]. Kyiv: AVIAZ, 84 pp., ill., portr.

43. Chlenova L. (1955) Narodnyi khudozhnyk URSS Ivan Sydorovych Yizhakevych [The People's Artist of the Ukrainian SSR Ivan Sydorovych Yizhakevych]. *Mystetstvo* [Art], # 1, pp. 35–37, ill.

44. Shkodenko T. (2012) Bahatohrannist tvorchoyi spadshchyny Ivana Yizhakevycha [The Versatility of Ivan Yizhakevych's Artistic Heritage]. *Muzyeynyi almanakh: nauk. materialy: st., narysy, ese* [Museum Miscellanies: Scientific Materials: Papers, Sketches, Essays]. Cherkasy, Iss. 3, pp. 93–95.

45. Yashchuk V. (1981) Na misti heroyichnoyi bytvy: khudozhnyk Ivan Yizhakevych u Pliasheviy [At the Site of Heroic Battle: Artist Ivan Yizhakevych in the Village of Pliasheva]. *Chervonnyy prapor* [The Red Banner], April 4, p. 38.

SUMMARY

Archival materials are exclusively important phenomenon in research work as they are always valuable, interesting and weighty sources. This is also applied to the archival documents proposed for publication, submitted in reverse chronological order (from the later to the earliest dates of the materials).

The first document is a handwritten memoir of a talented landscape painter Fedir Konovaliuk (1897–1984) about his teacher, his Speech Dedicated to the Memory of I. Yizhakevych, 1962. I. Yizhakevych is described as an artist and a person. A draft is published with the preservation of author's stylistics, spelling and with minor editorial correctings.

The second document is a handwritten letter-notice of Ivan Yizhakevych of 1947, kept at M. Rytskyi Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology, Ukrainian National Academy of Sciences. The painter has answered the questions about his biography for the encyclopedic article written by S. Butnyk-Siverskyi for the manual of the Soviet Ukraine Artists (archival material).

Its value is unconditional as if compared with such important archival materials as *Autobiography* and *My Reminiscences on I. Yizhakevych* published by V. Ulianovskiy. The letter contains a lot of details which are not presented in the mentioned documents. In addition, the letter is published with the preservation of the author's style, spelling, which makes it possible to feel the features of the artist's dialect.

The third important archival material is a selection of typed personal documents of I. Yizhakevych from *Saint Petersburg Central State Historical Archive*. These are a metric

ОКСАНА СТОРЧАЙ. ПОДРОБИЦІ З ТВОРЧОГО ЖИТТЄПІСУ ІВАНА ЇЖАКЕВИЧА...

excerpt, various petitions, certificates and certificates of the period of his studies at the Saint Petersburg Academy of Arts.

Separate extracts, sections of the typed encyclopedia archival article by S. Butnik-Siverskiy – Yizhakevych Ivan Sydorovych – such as Participation in Exhibitions, Works in Museums, Prints, Postcards, Poster, Bibliography and Reproductions, are dated no later than 1947 and are included into the Appendix to the article and will be a significant help in I. Yizhakevych works studying.

In connection with the above-mentioned works devoted to I. Yizhakevych creative activity more or less complete picture of the step-by-step study of the master's works is starting to come together in the bibliography to the article Bibliography and Reproduction (Appendix No. 1), in the section proposed for the publication.

The archival handwritten material *Artist Yizhakevych Ivan. The Answers to the Questionnaire of the Institute of Art Sciences of the Academy of Sciences* dated on August, 18, 1955 is included into the Appendix No. 2 and will be a significant supplement to the proposed sections of the encyclopedic article.

Thus, all archival materials presented for the publication will be useful for further study of Ivan Yizhakevych creative biography.

Keywords: Ivan Yizhakevych, a letter, personal documents, questionnaire, reminiscences of Fedir Konovaliuk, Stepan Butnyk-Siverskyi.